

Deel 4.1.2. Risicopreventie Protocol met cytostatica besmet linnengoed gezondheidszorg

Algemeen

De omschrijving van cytostatica luidt als volgt: Cytostatica zijn geneesmiddelen die de celdeling remmen en daarmee ook de groei van tumoren. Cytostatica worden gerekend tot de stoffen die een gevaar kunnen opleveren voor de gezondheid van medewerkers die er beroepsmatig mee in aanraking komen. Dat betekent dat iedereen die ermee werkt, zorgvuldig moet handelen. In het belang van de eigen veiligheid en die van anderen.

Doel

Het voorkomen van besmetting als gevolg van behandeling van met cytostatica besmet aangeboden wasgoed afkomstig uit ziekenhuizen en andere instellingen.

Toepassingsgebied

Alle medewerk(st)ers van de wasserij, die met het wasgoed in aanraking komen totdat het wasgoed volledig gereinigd is.

Preventie

De instelling die werkt met cytostatica levert alle wasgoed die besmet is met cytostatica aan in duidelijk herkenbare waszakken met daarop een tekstuele aanduiding en eventueel een waarschuwingssymbool. Vanwege de risico's van werken met cytostatica is een duidelijke gevaarsaanduiding belangrijk op transportmiddelen en materialen.

Een waszak wordt gebruikt om het wasgoed in te zamelen ten behoeve van transport en vervolgens reiniging van het wasgoed. Indien er sprake is van wasgoed wat met cytostatica is besmet, zal voor iedereen die hiermee in aanraking komt duidelijk moeten zijn hoe er met de waszak en het wasgoed omgegaan dient te worden. Hierbij hoort een goede voorlichting naar personen die met het wasgoed of met de waszak in aanraking komen.

Inzameling

De klant is verantwoordelijk voor de scheiding tussen normaal wasgoed en met cytostatica besmet wasgoed. Wasgoed wat met cytostatica is besmet wordt door de klant aangeboden in aparte waszakken, die geplaatst worden in aparte containers. De containers worden na gebruik door de wasserij gereinigd. Indien zich bij de klant calamiteiten hebben voorgedaan, zal de klant betreffend wasgoed zelf afvoeren.

De chauffeur van de wasserij controleert visueel of het aangeboden wasgoed op de juiste manier verpakt is. De chauffeur neemt het wasgoed alleen mee als er geen zichtbare lekkages zijn en als het wasgoed niet buiten de waskar uitsteekt. De visuele inspectie moet er voor zorgen dat het wasgoed zonder risico's vervoerd kan worden. De visuele inspectie hoort in het chauffeursprotocol van de wasserij te staan. In het geval het wasgoed tijdens het transport uit de waskar en / of waszak komt, zal de chauffeur handschoenen gebruiken om het wasgoed weer te verpakken / in te pakken voor het transport. Voor transporteurs in de wasserij geldt hetzelfde als voor de chauffeurs. Indien zich incidenten hebben voorgedaan, zal de chauffeur dit melden bij de direct leiding gevende en / of management.

Gebruik waszakken

De inzameling van met cytostatica besmet linnengoed gebeurt op basis van methode A, B of C:

- A. plastic zakken voorzien van de opdruk "Cytostatica"
- B. in tweezijdig te openen reusable waszakken (zogenaamde wikkelzakken) voorzien van een waterdichte coating. De reusable waszak ontvouwt zichzelf tijdens het wasproces.
- C. in met de opdruk "Cytostatica" voorziene wateroplosbare waszakken (disposable)

De keuze in methode A, B of C gebeurt na overleg tussen ziekenhuis en wasserij. De waszak die gehanteerd wordt, zal heel moeten blijven tijdens gebruik totdat deze in de open end machine is geplaatst. Voorwaarde is dat de waszak gesloten en vocht dicht blijft.

Vuilsortering

Voordat er met de behandeling van het wasgoed wordt gestart, zorgt betreffende werknemer ervoor dat hij/zij handschoenen draagt. De waszak wordt gesloten in een zelfcentrifugerende open end machine geplaatst.

De disposable waszak wordt in de machine open gemaakt. Bij de reusable waszak wordt de sluiting losgemaakt. Beide waszakken worden pas na het reinigingsproces uit de machine gehaald. De wateroplosbare waszak wordt gesloten in de machine geplaatst. Deze waszak lost op tijdens het wasproces.

Reiniging

Werknemers, die zich bezig houden met het wasproces (wassers), gebruiken handschoenen indien zij in aanraking komen met wasgoed dat met cytostatica is besmet en nog niet 100% gereinigd is. Indien de wasser in zijn geheel niet in aanraking komt met het wasgoed wat met cytostatica is besmet, zijn geen nadere beschermingsmiddelen verplicht.

Wasvoorschriften

Pas een speciaal wasproces toe wat toebehoort aan de eigenschappen van het textiel. Uit de huidige stand der wetenschap aangaande wasvoorschriften blijkt dat het voorbehandelen van het met cytostatica besmet textiel belangrijk is. De essentie van het verwijderen van cytostatica is extra verdunnen, spoelen en reinigen in een zelfcentrifugerende wasmachine. Aan dit protocol is middels bijlage 'Wasproces cytostatica besmet linnengoed' het meest actuele wasproces toegevoegd.

Kosten

De meerkosten verbonden aan het "Risicopreventieprotocol met cytostatica besmet linnengoed gezondheidszorg" kunnen door de wasserij aan het ziekenhuis doorberekend worden.

Directe maatregelen bij incidenten

Ondanks dat er door middel van dit protocol naar wordt gestreefd dat risico's worden uitgesloten, kunnen er zich *incidenten* voordoen. Het is belangrijk altijd op incidenten te zijn voorbereid.

Tijdens het werken met besmet wasgoed kunnen er twee soorten incidenten plaats vinden: besmetting van personen en besmetting van de omgeving.

Bij besmetting van personen is het zaak de opname van cytostatica in het lichaam te vóórkomen of aanzienlijk te beperken. Kleding of handschoenen moeten worden uitgetrokken. Huid: spoelen met veel water, wassen met zeep, zo nodig douchen. Ogen: spoelen gedurende 15 minuten met oogdouche (standaard douche-faciliteiten). Verwondingen: geforceerd laten bloeden, vervolgens spoelen met veel water en een arts raadplegen. Hierbij, indien mogelijk vermelden om welk soort cytostaticum het gaat (zie ook vragenlijst klanten en contact met klant).

Het cytostaticum kan ook ongecontroleerd vrijkomen en de omgeving besmetten. Risico's ontstaan eigenlijk pas bij ondeskundig opruimen. Houd daarom vast aan het volgende:

- Neem de tijd om de besmetting rustig en gecontroleerd op te ruimen.
- Zorg ervoor dat het besmette gebied zo klein mogelijk blijft en dat het aantal betrokken medewerkers minimaal is.
- Gebruik hierbij de beschreven persoonlijke beschermingsmiddelen.

Melding incidenten

Medewerkers melden incidenten altijd bij de direct leiding gevende. Management neemt onmiddellijk contact op met arbodienst of vergelijkbaar 1^e hulp ziekenhuis en bespreekt risico. Tevens wordt onmiddellijk contact opgenomen met betreffende klant waarvan het wasgoed afkomstig is. Dit gebeurt om een goede inschatting van het risico te maken en om samen met de klant vast te stellen welke acties verder nodig zijn.

Registratie incidenten

Incidenten worden altijd geregistreerd door het management:

- de melding van het incident bij de arbodienst of vergelijkbaar 1^e hulp ziekenhuis;
- de datum en tijd van het incident;
- de aard van het incident;

- de wijze van contact (bijv. handen) met cytostatica;
- wel of niet gebruiken van beschermingsmiddelen;
- van welke klant het wasgoed afkomstig was.

Evaluatie incidenten

- Management onderhoudt contact met medewerk(st)er en arbodienst of vergelijkbaar 1° hulp ziekenhuis over de genomen acties;
- Management neemt contact op met klant om het incident te melden;
- Management bekijkt of het ongeval voorkomen had kunnen worden en neemt maatregelen indien dit het geval blijkt te zijn;
- Management zorgt ervoor dat gegevens vertrouwelijk worden behandeld;
- Management bekijkt of aanpassing van RI&E nodig is;
- Management evalueert het proces en stelt dit bij daar waar dit nodig is en informeert FTN hierover.

Definities

Met cytostatica besmet aangeboden wasgoed:

Wasgoed wat door de klant is uitgesorteerd en waarvan de klant aangeeft dat dit wasgoed met cytostatica besmet is of kan zijn. Het betreft hier alle categorieën wasgoed.

Alle medewerk(st)ers van de wasserij:

De medewerkers van de wasserij, die in aanraking kunnen komen met cytostatica besmet wasgoed, zijn:

- medewerkers die het transport van het met cytostatica besmet wasgoed naar de wasserij verzorgen, de chauffeurs
- medewerkers die het interne transport van het met cytostatica besmet wasgoed verzorgen, de transporteurs
- medewerkers die het met cytostatica besmet wasgoed in de wasmachine plaatsen, de vuilsorteerders
- medewerkers die zich richten op de reiniging van het met cytostatica besmet wasgoed, de wassers
- eventueel andere medewerkers (zie definitie: in aanraking komen met)

In aanraking komen met:

'In aanraking komen met' wordt in geval van cytostatica ruim gedefinieerd. Blootstelling aan cytostatica kan immers via huidcontact plaats vinden en via de lucht. Indien blootstelling kan plaatsvinden, spreken we van 'in aanraking komen met'.

Waarschuwingssymbool: Geadviseerd wordt een waarschuwingssymbool te gebruiken wat voldoet aan de NEN-systematiek voor veiligheids- en gezondheidssignalering:

- Het is een waarschuwingbord: pictogram op gele of oranjegele achtergrond (kleur RAL 1003 of pantone 116c) en driehoekige vorm met zwarte rand.
- Het uitroepteken betekent 'gevaar in algemene zin'.
- De toevoeging cytostatica geeft aan om welke stoffen het gaat.
- Het onderschrift 'Handel volgens procedure' attendeert de medewerker op specifieke, noodzakelijke maatregelen.

Handschoenen:

Gebruik handschoenen die de beste bescherming bieden tegen chemische stoffen, waaronder cytostatica. Houd er rekening mee dat de doorlaatbaarheid van handschoenen per cytostaticum en oplosmiddel kan verschillen. Gemiddeld genomen bieden nitril handschoenen een betere bescherming dan latex.

Was voor het aantrekken van de handschoenen de handen en herhaal dit bij het wisselen van de handschoenen. Handschoenen worden gewisseld na iedere handeling, beschadiging of zichtbare besmetting. Handschoenen worden voor gebruik geïnspecteerd op verkleuring, gaatjes en scheuren. Iedere behandeling: Wasgoed in speciale waszakken die behandeld worden volgens het protocol cytostatica. Direct na de behandeling van het wasgoed in speciale waszakken (ongeacht de hoeveelheid waszakken) worden de handschoenen gewisseld.

Handschoenen dienen te voldoen aan de norm NEN-EN 374-3:1998 "Beschermende handschoenen tegen chemicaliën en micro organismen".

Incidenten:

Er wordt van een incident gesproken indien er zich een duidelijk andere situatie voordoet dan in het protocol is voorzien. Een incident heeft betrekking op die situaties dat er medewerkers in aanraking komen met cytostatica besmet wasgoed zonder dat hiervoor de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen zijn toegepast. Er kunnen twee soorten incidenten plaats vinden: besmetting van personen en besmetting van omgeving (met als gevolg mogelijke blootstelling aan personen).

Wasproces cytostatica besmet linnengoed

Categorie:	Besmet wasgoed (katoen)
Bevuiling:	Cytostatica
Machine	Zelfcentrifugerende wasmachine
Minimale belading t.o.v. machinecapaciteit:	70 %
Maximale belading t.o.v. machinecapaciteit:	100 %

Handeling	Tijd (min.)	Temp. (°C)	Badstand (Liters / kg textiel)	Product	Dosering (g of ml/kg textiel)
Weken	5	35	1 : 6	Non ionic detergent	min. 2 ml.
Aflaat	1				
Hoofdwash	8	85	1 : 4	Witwasmiddelen - als poeder - als pasta - als vloeibaar	min. 10 g. min. 4 g. min. 15 ml.
Aflaat + Centrifugeren (verhoogde snelheid)	2				
Hoofdwash	12	85	1 : 4	Witwasmiddelen - als poeder - als pasta - als vloeibaar	min. 10 g. min. 4 g. min. 15 ml.
				Waterstofperoxide / perazijnzuur- combinatie - perazijnzuurgehalte 4 tot 5 % - perazijnzuurgehalte 9 tot 10 %	min. 3 ml. min. 2 ml.
Aflaat + Centrifugeren (verhoogde snelheid)	1				
Spoelen	3	Koud	1 : 6		
Aflaat	1				
Spoelen	3	Koud	1 : 6		
Aflaat	1				
Neutraliseren	4	Koud	1 : 6	Natriumbisulfiet 38 tot 40%	min. 6 ml.
Aflaat	1				
Centrifugeren	4				

Opmerking: genoemde tijden zijn netto, effectieve procestijden. Genoemde parameters dienen gerespecteerd te worden ten behoeve van het verkrijgen van een juist resultaat.